

אמרות טהורות

מב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

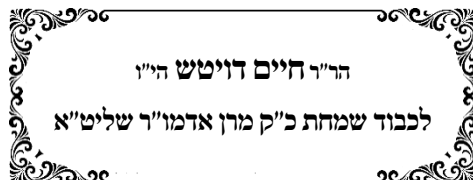
פנימי

בי תצא

שמחת שבע בדבות

תשפ"ג • גליון ע"ב

בשיתוף:

לחיזוק קנין אישי בתורה

a038009090@gmail.com • 03-800-9090

לתרומות והנצחות ולקבלת הגליון במייל: biz1441441@gmail.com

יו"ל ע"י

מכון בארות יצחק זוטשקא

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לשמיעת שיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ועדכונים מחצר הקודש,

מערכת זוטשקא: 072-3181866

פרשת כי תצא

ליל שבת קודש תשפ"ב

תקיעת שופר מעורר בחי' תקע בשופר גדול לחרותינו", והבעש"ט הק' זי"ע כשהי' מעורר את הקהל לפני התקיעות הזכיר ענין היכל קן ציפור שהוא היכל משיח (וכמ"ש בספר בעש"ט עה"ת לר"ה), כי ביום ר"ה מתפללים בעיקר שיתגלה מלכותו בכל העולם "וידע כל פעול וכו'".

והנה במשנה (ברכות ל"ג:) דאיתא "האומר על קן ציפור יגיעו רחמין וכו' משתקין אותו", והקשה בתוי"ט ע"ד המדרש (דברים רבא ו' א') "הלכה תינוק שנולד מהול וכו' צריך להטיף ממנו דם ברית וכו', ולמה התינוק נימול לשמונה ימים שנתן הקב"ה רחמים עליו להמתין עד שיהא בו כוחו, וכשם שרחמיו של הקב"ה על האדם כך רחמיו על הבהמה וכו' אותו את בנו" (ויקרא כ"ב כ"ח) וכו', על העופות מנין שנאמר כי יקרא קן ציפור לפניך", ובתוי"ט דחק שיש חילוק בין דרך תפלה לדרך דרש.

והרמב"ם במורה נבוכים כתב טעם למצות הנ"ל עפ"י מידת הרחמנות, וכתב דמ"ש במשנה דמשתקין אותו היינו למאן דלא דריש טעם המצות אבל לדידן דקימ"ל לדרוש טעם המצות שפיר דמי, והמהר"ל מפראג בספר תפארת ישראל (פרק ו') הפליא על הרמב"ם שעל משנה מפורשת בברכות וכן במגילה כתב דלא קימ"ל כוותי', ובפרט כשנוגע ליסודות האמונה לכא' זה לא יתכן כלל בדעת הרמב"ם שהרי בהלכות תפילה (פ"ט ה"ז) פסק הרמב"ם את דברי

"כי יקרא קן צפור לפניך בדרך וגו' לא תיקח האם על הבנים שלח תשלח את האם וגו' למען ייטב לך והארכת ימים", ובמדרש רבה (דברים ו' ז') כתוב "אם קיימת מצוה זו אתה ממנה לבוא מלך המשיח שכתוב בו שילוח, מנין שנאמר (ישעיהו ל"ב כ') "משלחי רגל השור והחמור", דבר אחר אמר רבי תנחומא אם קיימת המצוה הזאת אתה ממנה את אליהו הנביא זכור לטוב שנאמר (מלאכי ג' כ"ג) "הנה אנוכי שולח לכם את אלי' הנביא וגו'", והוא יבוא וינחם אתכם שנאמר (שם כ"ד) "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם".

והנה מה שמצוות שלוח הקן מעוררת ומקרבת ביאת המשיח יש להבין כפשוטו עפ"ד הזוה"ק (תיקוני זוהר כ"ג.), שכאשר משלחים את האם מעל הבנים והיא בוכה על בני' עולה המלאך הממונה על העופות ובוכה עמה ואז השי"ת אומר כל שר בוכה על העופות שלו ואין מי שיבכה על בני המצויים בגלות, ואז אומר השי"ת "למעני למעני אעשה" (ישעיהו מ"ח י"א) ודבר זה מעורר רחמים למעלה לקרב הגאולה.

והנה בספה"ק מצאו בכל עניני הפרשיות של חודש אלול רמזים לקראת יום הדין והרחמים הבעל"ט, ובודאי מצות שילוח הקן שמעוררת בחי' "למעני למעני אעשה" שייכת לראש השנה שענין התעוררות רחמים זו מועילה הן לגאולה כללית והן לגאולה פרטית, ובפרט שמצות

שתהי' מידת הרחמים בעולם ע"י מעשה הצדיקים, וכן מה שהקשו התוספות (מגילה כ"ה.) על מה שיסד הקליר (ביום ב' של פסח) "צדקו אותו את בנו אל תשחטו ביום אחד", ג"כ אין הפירוש שהוא מצד רחמנותו ית' על הבהמה, אלא שע"י מעשה המצוה שנעשה באופן זה מעורר מידת רחמנות וצדקה בעולם, ואם לא הי' ע"י מעשה מצוה וכגון שפרחה האם מאליה אינו מועיל כלום.

וזה יתכן כונת פתיחת דברי המדרש דתינוק שנולד מהול צריך להטיף ממנו דם ברית כדי להכניסו בבריתו של אברהם אבינו, כלומר דאף שאין כאן טעם המצוה שהרי עור הערלה אינו קיים והרי הוא חתום בחותם ברית קודש מעיקרא וכן שאר טעמים אין שייכים כאן, מ"מ בלי פעולה מעשית אין מועיל כלום כי הטעם של המצוה אינו אלא אור שצריך להיכנס בתוך מעשה המצוה, אבל אורות בלי כלים אינם מועילים כלום בעולם העשי'.

וזה שורש העבודה בתודש אלול שכתוב בספר יצירה "המליך יו"ד במעשה" וכמ"ש בספר פרי צדיק, דהיינו להכניס את החכמה המרומז ביו"ד לתוך המעשה המצוות דייקא ולא שתשאר החכמה בלי מעשה שאז אינה מועילה כלום.

ובחידושי הרי"ם עה"ת (בפרשת) הביא ליישב דברי המדרש הנ"ל שכתב דשילוח הקן הוא מצד מידת הרחמים והוא לכאורה נגד דברי המשנה, וכתב בלשון זה "חנני השי"ת להבין מעט ע"י לשון הרמב"ם שבפי"ג מהלכות שחיטה הלכה ז', לא אסרה תורה אלא לצוד אותה והיא אינה יכולה לפרוח בשביל הבנים שהיא מרחפת

המשנה כצורתה, ובע"כ כוונת הרמב"ם [כמ"ש כמה אחרונים] דהני תרי אמוראי במערבא שנחלקו בטעם הדבר חד אמר מפני שמטיל קנאה במעשה בראשית וחד אמר מפני שעושה מידותיו של הקב"ה רחמים ואינו אלא גזירות, נחלקו בזה אם אפשר ליתן טעם למצוה. אלא שלפ"ז הי' לו להרמב"ם להביא את הטעם השני בגמרא שעושה קנאה במעשה בראשית ולא את הטעם שעושה מידותיו רחמים, ובתוי"ט כתב דבחיבורו היד החזקה חזר בו, וצ"ב בכל זה.

והמהר"ל מפראג הביא את שיטת הרמב"ן דאכן אין הטעם משום רחמי השי"ת על העופות והבהמות שהרי נבראו לצורך האדם, אלא כדי לצרף ולזכך בהם את הבריות שננהוג אנו במדת הרחמים, והמהר"ל מפראג לא ניחא ל"י גם בפירוש הרמב"ן, והוא ז"ל כתב דאף אם השי"ת גזר על האדם לרחם על הבריות דבר זה גופא גזירה על האדם שיהי' איש טוב אבל אינו בגדר רחמים שכל דברי תורה הם בגדר דין וגזירה. ובשו"ת אבני נזר (ח"מ מ"ט ו') כתב לבאר לפ"ז פסק הרמב"ם שאם פרחה האם מעצמה לאחר שלקחה לא קיים המצוה שנאמר שלח תשלח, כי אע"פ שלמעשה אין הציפור כאן ונתקיים הטעם אבל השי"ת רוצה את המעשה דוקא ולא שיתקיים ענין הרחמים, ואפילו אם האדם מרחם עי"ז מ"מ השי"ת רוצה את הפעולה המעשית דוקא.

ובשפת אמת כתב בשם זקנו החידושי הרי"ם זי"ע, דאין כוונת המדרש שהשי"ת מרחם על העופות אלא שהשי"ת ציוה לנו לנהוג במידת הרחמים כדי לעורר מידת הרחמים ע"י מצוה זו, וכמו ששמע בתיקוני זוהר (תיקונא ו' כ"ג) שהקב"ה רוצה

ויתכן שלכן סגולת המצוה לקרב ביאת המשיח, כי משיח צדקנו יכין עצמו לגאולה בהיכל קן ציפור שבו מתעוררת מידת הרחמים ע"י מצות שלוח הקן, ובו מתגלה שטבע האם וכן האב לרחם על בניהם גם כשאינם מושלמים במעשיהם, ולכן יאמר השי"ת "למעני למעני אעשה" ויגאל אותם מגלותם.

וזהו שסיים המדרש שסגולת המצוה להביא את אלי" שכתוב בו "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם", שמכיון שמשוגלת המצוה לעורר מידת הרחמים שיש לאב על בניו גם כשאין מעשיהם רצויים ממילא בכוח המצוה להשיב לב אבות על בניהם, כי בעוה"ר בעקבתא דמשיחא ישנן בנים שנתרחקו מדרך אבותם ועי"כ נתרחק לב האבות מהם, אכן בכח מצות שילוח הקן מתעורר אהבת אבות לבנים גם בשפל מצבם וכמים הפנים אל פנים מתעורר כן בליבות הבנים אל אבותם.

וזה יתכן הענין שקורין בחודש אלול בפרשתן פרשת בן סורר ומורה, שהרי (סנהדרין ע"א.) "אמר רבי שמעון וכי מפני שאכל זה תרטימר בשר וכו' מוציאין אותו לסקלו, אלא לא הי' ולא עתיד להיות ולמה נכתב דרוש וקבל שכר", והרמז בזה שעלינו לדרוש זאת בימי חודש אלול שאב אינו מתיאש מבנו גם כשהוא אינו הולך בדרכו כי טבע האב והאם לרחם על בנם ולקוות שיחזור בתשובה שלימה, וע"י דרשה זו יתעוררו רחמים עליונים מהשי"ת לבניו אהוביו גם אם אינם ראויים לכך מצד מעשיהם והי' זה שכרינו.

וידוע שזקה"ק בעל באר מים חיים זי"ע הי' לו בן שלא ראה ממנו נחת בחייו,

עליהן שלא ילקחו שנאמר והאם רובצת וגו' ע"ש, עכ"ל.

ונראה בס"ד לבאר כונתו שדבריו משלימים את מה שהביא השפת אמת בשמו, דהנה מסופר שבימי הגרי"ח זוננפלד זי"ע היו טענות לאנשים מסוימים בקרתא דירושלים על אחד מיקירי ירושלים שהי' מקרב את בנו אע"פ שסר מן הדרך והיו רודפים את האב כדי שינתק את הקשר עם בנו, אמר להם הגרי"ח זצ"ל בנועם חיכו דהתורה אסרה לצוד את האם כשהיא רובצת או מרחפת על בני' לפי שאסור לנצל את מסירותה של האם לבני' על מנת לצוד אותה על ידי זה, ועל דרך זה אסור לרדוף אדם על מסירותו לבנו בעת של"ע סר מן הדרך כי טבע האב לרחם על בנו וא"א לדונו על כך.

והנה רצונו של השי"ת לעורר מידת רחמים על בניו ע"י מעשה המצות, ולכן ציונו על מצות שילוח הקן שבה אנו מקיימים מצוה זו שלא לצוד את האם על מסירותה לאפרוחי', וזה יעורר אהבת עולם מהשי"ת אל בניו רחומיו.

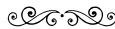
וכאשר מלך במשפט יעמיד ארץ וקרב ובא יום הדין והרחמים ו"אני ד' אוהב משפט" כתיב (ישעיהו ס"א ח'), אולם "נצח רחימוי דבנוי לרחימו דדינא" (זוהר ויקרא ק"א.) והמקטרג טוען כלום משא פנים יש כאן, לזאת אנו קורין עתה בתורה פרשת שילוח הקן שבה מעוררין את המידה שאב אינו יכול לנטוש את בנו, והאם מוסרת נפשה על אפרוחי' גם כאשר לא ראתה אותם מצליחים ואפילו על הביצים שאין יודעים כלל מה יהי' בסופם מאמינה האם שיבקעו ממנו אפרוחים טובים והיא אינה מוותרת עליהם בשום אופן.

השטן שלא יוכל לקטרג על ישראל, וידוע שבזוה"ק מרמז את ענין הברכות שבקש יצחק לברך את עשיו על ראש השנה, ואולי משום שיש בזה הזכרת הענין הנזכר שאין שום טענה על האב שמרחם על בנו גם אם אינו מביא לו נחת רוח.

ויהי רצון שנזכה לשוב אל השי"ת בימים אשר קול דודי דופק על פתחי לבבינו, ונזכה לאחרית שנה טובה ולשנת גאולה וישועה אמן כן יהי רצון.

וכשבאו לדבר סרה עליו שמעו מאחורי הדלת שמתחטא כלפי השי"ת "הרי אתה יודע שיש לי צער גדול מהנהגתו של בני אבל אם יבואו לדבר עליו סרה לא אוכל לשמוע זאת, אף אתה רבוננו של עולם אל תאבה לשמוע דברי סרה על בניך".

ואמר שזהו הטעם שאהב יצחק את עשיו בנו כדי שיוכל בזאת להמליץ טוב על ישראל שדרך האב לאהוב את בנו בכל מצב שהוא, וזהו הפירוש (בראשית כ"ה כ"ח) "כי ציד בפיו" שבזה הי' יכול לצוד את

סעודה ג' תשפ"ב

והביא מ"ש בספה"ק תפארת שלמה על הפסוק "לא תדרוש שלומם וטובתם כל ימין לעולם" שלא תדרוש דרשות בתורה באופן שתוסיף כח בהם ח"ו שדרושי התורה שלך יהי' שלומם וטובתם, ואז יהיו "כל ימין לעולם" שהימים יעלו עמך לסלקא קדם ד' ולא כצל עובר ח"ו.

וע"ז נטושה המלחמה בימי חודש אלול וכמ"ש "כי תצא למלחמה על אויבך"

והבטחת השי"ת "ונתנו ד' אלוקיך בידך ושבת שביור", ובאזה"ח הק' כתב ד'ושביתו שביור" הוא רמז למה ששבתה הסט"א מן הקדושה בפתויו רח"ל שכמה נשמות מעם בני ישראל שבויות בידו ע"ש, ובימי חודש אלול הוא זמן תשובה והכונה בזה שע"י תשובה ותיקון המעשים אפשר להשיב את כל חלקי הנפש ששבו הקליפות שכל חלקי הקדושה ששבו מוסיף כח בהם רח"ל, ובני

בימי רצון אלו השי"ת נמצא עמנו לסייע לנו לקבל הכוחות הנצרכים לקראת ימי הדין והרחמים, ובספה"ק כתבו דבימים אלו צריך להזדכך מכל חטא ועוון כדי שבירח האיתנים הבעל"ט שהוא תקיף במצוות לא נהי' ח"ו בגדר זורע אל הקוצים, כי אם אין מנקים השדה מן הקוצים והברקנים וזורעים עליהם הרי מוסיפים כח בקוצים רח"ל.

וכתב בספה"ק ערוגת הבושם שזה שאנו אומרים (תהילים כ"ז י"ג) "לולא האמנתי לראות בטוב ד' בארץ חיים", שבחודש אלול שהוא נוט' "לולא" אני מרגיל ומחנך את עצמי "לראות בטוב ד' בארץ חיים", כלומר שכשאראה בטוב ד' בעשרת ימי תשובה הבעל"ט וכדרז"ל (ויקרא רבה כ"א ד') "אורי בראש השנה" אהי' "בארץ חיים" ולא כמי שנזרע בארץ מליחה ח"ו.

בצלו מידי הסט"א שלא תפריע בזמנים קדושים אלו לפדיון שבויים שהשי"ת עושה לעמו ישראל בימי חודש אלול.

והשי"ת מתחנן אלינו שהיות שהוא יתברך מתהלך בקרב המחנה להצלינו ולתת אויבינו לפנינו והוא מגונן עלינו ופודה את ניצוצות הקדושה מידי הקליפות, לכן "והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך" שמכיון שכל הני טצדקי עושה עבורינו השי"ת כדי לפדות את נפשינו מידי צר, לכן הוא מבקש מאתנו שאנו מצידנו לא נפריע לעבודה קדושה זו ונשמור את עצמינו בקדושה ובטהרה בימים קדושים אלו.

ואנו עומדים בשבעה דנחמתא שהם כנגד שבע המידות שעלינו לתקנם והשבת היא כנגד המידה החמישית מידת ההוד, ומעתה מתחלת עבודת הקודש לתקן מידת היסוד שהיא יסוד קדושת חיינו ועיקר הנצו"ק שנפלו בידי צר הוא מחמת חולשה בקדושת היסוד, והשי"ת מסייע לכאו"א שיוכל לתקן זאת בימים אלו כדי שלא נהי' ח"ו בבחי' זורע אל הקוצים וכדי שנוכל להכנס לראש השנה ולעשי"ת בנקיון כפים וברות לבב.

ובספה"ק אור פני משה הביא מ"ש בקדמונים עה"פ "כי ינצו אנשים יחדיו וגו' ושלחה ידה וגו'", דקאי על מלחמת היצר שמבקש להחטיא את האדם רח"ל בעניני קדושה, והכתוב מרמז את התיקון לענינים אלו "וקצותה את כפה" פרש"י "ממון" כלומר ליתן צדקה, "ולא תחוס עיניך" רמז לדמעות שיש להוריד על הצער שגרמו לשכינה הקדושה ואין לו לחוס

ישראל משתדלין בכל כוחם להילחם להשיב את השבי" ששבו מאתנו.

כי ימי אלול הם בבחי' "אני לדודי ודודי לי", והבעל התניא זי"ע אמר שעיקר הרמז הוא במ"ש בהמשך הפסוק (שיר השירים ו' ג') "הרועה בשושנים" דשושנה יש לה שלשה עשר חלקים הרומזים ליי"ג מכילין דרחמי', ובישמח ישראל כתב דהשושנה גם כשהיא סגורה עם עלים ירוקים הרי פנימיותה נאה ויאה ובימים אלו מתגלה הפנימיות של נשמת ישראל, אכן השושנה מסובבת בקוצים ובימי חודש אלול נלחמים ישראל לקיים "נירו לכם ניר ואל תזרעו אל הקוצים" (ירמיהו ד' ג') ולהציל את השושנה מן הקוצים הסובבים אותה.

והכתוב אומר "כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע" והוא רמז לימי חודש אלול שאז יוצאים למלחמה על אויבנו וצריך להיות נשמר בקדושה וטהרה יתירה, והכתוב אומר "כי ד' אלוקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויבך לפניך" ודרשו דורשי רשומות דמרומו כאן חודש אלול כי בחודש זה השי"ת מתהלך ביננו לסייע אותנו במלחמה נגד הסט"א, ובמדרש (ויקרא רבא כ"ד ז) איתא ד"להצילך" הוא מלשון (שמות ג' כ"ב) "ונצלתם את מצרים" שעשו את מצרים כמצולה שאין בה דגים והוציאו את כל הנצו"ק משם, וכן בימים אלו מתהלך השי"ת ביננו לסייע אותנו להוציא את כל הנצו"ק מן השבי".

ועוד איתא במדרש (שם) ד"להצילך" הוא מלשון צל וכמ"ש (תהילים קכ"א ה') "ד' צלך", והרמז בזה שבימים אלו שנטושה המערכה על ציפור נפשינו ועל חלקי הנפש שנשבו בין הקליפות, השי"ת מגונן עלינו

את זכרו מתחת השמים, וכמ"ש בספה"ק עבודת ישראל (פרשת זכור) שעיקר קליפת עמלק היא לייאש את האדם מלתקן מעשיו ועי"ז הוא גוררו למעשים רעים רח"ל. וחודש אלול הוא חודש שחטפו יעקב מידי עשיו כדאיתא במגלה עמוקות בשם הזוה"ק, ויש לנו כח בחודש זה להכניע את קליפת עשיו ועמלק כי עשיו נקרא כן על שם שנולד עשוי ורמז בזה שהוא טוען שהכל עשוי כבר וא"א לשנות ולתקן, ומצד קליפת עשיו לא הי' שייך לשנות ולהתחדש ובפרט בחודש האחרון לחודשי השנה, אבל יעקב גבר עליו וחטף את חודש אלול מידי ונתן בנו הכח להנצל מן היאוש של קליפת עשיו ועמלק ולהאמין שאפשר להתחדש בחודש אלול ולתקן הכל.

ובספה"ק ישמח ישראל בפרשתן כתב שבחודש אלול נפתח ונתעורר כח י"ג מכילין דרחמי לכל איש ישראל לתשובה, אבל היצה"ר מטעה להאדם ומראה לו שבעבורו נסגרו שערי התשובה לפי שפגם בחטאים שאין מועיל עליהם תשובה, ועי"ז ביקש דוד המלך ע"ה (תהילים כ"ה ה') "הדריכני באמיתך" שתדריך אותנו בדרך ישרה ואמיתית בלי נטי' לאחת הקצוות לא למעלה ולא למטה חלילה, "ולמדני כי אתה אלוקי ישעי", עפ"י דברי המדרש (ויקרא רבא כ"א ד') "אורי (תהילים כ"ז א') בראש השנה "וישעי" ביום הכיפורים" ר"ל "למדני" שאדע בידיעה ברורה שנתת לנו יום הקדוש יום הכיפורים למחילה ולסליחה ולכפרה, ואף על החטאים האלה אזכה לתשובה שלימה ולזה נקרא יוה"כ "ישעי", לפי שמביא ישועה לעולם אף על העבירות החמורות.

על עיניו אלא לבכות מאין הפוגות ובוזה יועיל הרבה לפדות נפשו מידי צר.

ואולי יתכן לרמז נמי עפ"י מה שארז"ל על יד שאינה נשמרת בקדושה שתקצץ רח"ל, וזהו "וקצתה את כפה" שיחשוב בלבו שמוטב שתקצץ ידו מאשר תהי' ידו חוטאת ומצערת את השי"ת רח"ל, ועי"י שיגמור כן בליבו שוב א"צ שיקויים כן בפועל ח"ו אלא מן השמים יסייעוהו להיות נשמר ונגדר בגדרי קדושה וטהרה.

ונסמכה לזה פרשת "זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים", כי עמלק זינב אחר הנחשלים משבט דן שפלטן הענן מסיבת חסרון קדושה, ועמלק בא וזינב אחריהם לומר להם שאין להם תקוה ויהיו נגזרים כזנב אחר חטאי העבר כמו שכתב זקה"ק זי"ע בנחל יצחק, ועי"ז הוסיף בהם טומאה רח"ל לאחר שייאש אותם מן התקוה לתיקון נפשם, כי אמר להם שעל חטאים כאלו אין מועיל תשובה ובלא"ה לא יזכו למחמי באפי שכינתא לכן לכה"פ יהנו מן העוה"ז, ואחר כל זה הי' חותך מילות וזורק כלפי מעלה כמגדף ואומר מה הועילה לכם מצות מילה שקיימתם במסירות נפש והלא נפלתם מפילה שאין לה תקומה רח"ל.

ורמז הכתוב "אשר קרץ בדרך" שאפילו בימי חודש אלול שנקרא "דרך" כדאיתא בשם האר"י הקדוש עה"פ "הנותן בים דרך" שהוא רומז לחודש אלול, הנה קליפת עמלק מקררת את האדם ומיאשת אותו מתשובה אפילו בימים אלו שהשי"ת מתהלך בקרב המחנה לסייע לכאו"א לשוב בתשובה שלימה ולזאת אנו מצווים למחות

ילדה מה תקוה יש לה ואמאי תרנן, ולזה השיבה לו שאמנם עקרה היתה מעיקרא ולא זכתה לילדי קודש אבל לבסוף זכתה לתשובה שלימה ופדתה את כל הנצו"ק מידי הסט"א ונתגלה שלא ילדה בנים לגיהנום ולכן יש לה על מה לרנן, וזהו "כי רבים בני שוממה מבני בעולה אמר ד" כי הנצו"ק שנפדו מן המדבר שממה של הקליפות רבים ונכבדים ביותר מכיון שבאו מרחוק ויקרים הם להשי"ת כפנינים שהעלו אותם ממצולות ים, ואמה"כ "כי ימין ושמאל תפרוצי וזרעך גויים יירש וערים נשמות יושיבו" פירוש שיצליחו לפדות את כל חלקי הקדושה ואת כל הנשמות שנפלו בידי הקליפות, ואמה"כ "כי בושת עלומיך תשכחי וגו'" שהחרפה והבושה של פגם ימי הנעורים תשכח לאחר שנראה עין בעין שהועילה לנו התשובה וזכינו לפדות נפשותינו מידי צר ולתקן הכל על מכוננו.

ויהי רצון שנזכה להכין את עצמינו בימים הבעל"ט ולניר את אדמת נפשינו ולהוציא ולבער את כל הקוצים מן הכרם, כדי שתהי' ארצינו ארץ חיים ולא ארץ מליחה ח"ו, ונזכה לאחרית שנה טובה וכמ"ש "מתעשרת בסופה" ולשנה טובה ומתוקה "במוצאי שביעית בן דוד בא" בקרוב ממש אכי"ר.

והוסיף שם בישמח ישראל שיש צורך לעורר רחמים בקרבינו על צער השכינה שנגרם בעטיין של חטאים כאלו שמפני חטאינו גלינו מארצנו וגלתה שכינה עמנו, אך צריך לדעת שאין הצער מתעורר בקרבו מצד מדרגתו אלא הזמן גורם לזה כי בחודש אלול מאירין י"ג מדות הרחמים ועי"ז מתעורר בקרב איש הישראלי רחמים רבים על צער השכינה, וזהו שרמז הכתוב "כי יקרא קן ציפור לפניך בדרך" שאם תתעורר בקרבך התעוררות של רחמים על השכינה שנמשלה לקן ציפור כדאיתא בזוה"ק, עלינו לדעת "בדרך" שלא מחמת כשרון מעשינו זכינו להתעוררות זו אלא הזמן של חודש אלול הנקרא "דרך" גרם לזה, וזהו שאמר רש"י "פרט למזומן" כלומר שתדע שאין זה מצד הזמנתך והכנתך רק הימים גורמים לזה, "בכל עץ" ר"ל לפעמים בא ההתעוררות ע"י צדיקים שנמשלו לעץ "או על הארץ" ר"ל ע"י הכנעה וכמשה"כ (תהילים ל"ז י"א) "וענווים ירשו ארץ", ויעו"ש עוד בנועם דבריו הקדושים של ספה"ק ישמח ישראל.

ורמז לנו הנביא בהפטרה "רני עקרה לא ילדה" ואמרה (ברכות י'). ברורי' אשת רבי מאיר לאותו צדוקי שבא ליאש מן התשובה ושאל וכי מכיון שהיא עקרה שלא

שמחת שבע ברכות

ש"ב הרב יצחק אייזיק ראזענבוים שליט"א

כולל עולת דוד - זוטשקא

שורשה מעמלק, וכיון שהר"ן עמ"ס נדרים מיישר השכל לתורה לכן הלימוד בו מסייע למחיית עמלק. ולפ"ז נמצא שמ"ש "וילחם עם ישראל ברפידים" וארז"ל (תנחומא י"ז ז-ח) "שרפו ידיהם מן התורה" אין הכונה שלא למדו, אלא שעמלק הכניס בהם עקמומיות ולא למדו בשכל הישר וממילא הי' חסר להם בחי' "הדברים שמחים כנתינתן מסיני" וזה מביא לבחי' רפיון ידים, ולכן בפורים שהי' הכנעה לקליפת עמלק וחזרו ללמוד בשכל הישר השיגו בחי' "אורה זו תורה".

ואיתא בבעל הטורים עה"פ (שמות כ"ח ל"ה) "ונשמע קולו בבואו אל הקודש", "ג' במסורה דין ואידך (שמות כ"ד ז) "כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע" (אסתר א' כ') "ונשמע פתגם המלך", ורמז למ"ש רז"ל (מגילה ג'): דמקרא מגילה דוחה עבודה ומקרא מגילה דוחה תורה, "כי רבה היא" רמז שהיא מימרא של רבה שהוא אמר חידוש זה.

והנה אין לך מקום השראת השכינה יותר מביהמ"ק ואין לך מקום השראת השכינה מאז שחרב ביהמ"ק יותר מד' אמות של הלכה ועכ"ז מקרא מגילה דוחה אותה, והביאור כמ"ש בספה"ק קדושת לוי דאע"פ שלימוד התורה הוא למעלה מן

ארז"ל (ברכות ו'): כל המשמח חתן וכלה זוכה לתורה שנתנה בחמישה קולות וממילא אין בכך משום ביטול תורה כיון שמסייע לתורה, והענין שע"י שמחת חתן זוכה לתורה שנתנה וכו' י"ל דהנה מצאנו בלשון חז"ל (שיר השירים רבא א' י"ב) "והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני" הרי שבמתן תורה היתה התורה בשמחה והארה מיוחדת כי "עוזו וחדוה במקומו", וכשזוכין ללמוד באופן שיודעים ומרגישים "ששכינה כנגדו" אז האור והשמחה נפלאין עד מאוד. והנה כתוב (אסתר ח' ט"ז) "ליהודים היתה אורה" וארז"ל (מגילה ט"ז): "אורה זו תורה", ואיתא בשפת אמת דלא נאמר "ליהודים היתה תורה" כי גם לפני זה למדו תורה אלא שהיתה חסר ההרגש באורה של תורה, והיינו לפי שהדר קבלוה בימי אחשורוש בלא כפיית הר כגיגית אלא מאהבה ורצון, וגם על תורה שבעל פה שעליה הי' כפיית הר מעיקרו כדאיתא במדרש תנחומא לפי שהלימוד שלה קשה מאוד, ומעתה קבלו אותה באהבה ושמחה וזכו לבחינת "ליהודים היתה אורה" שמעתה היתה התורה מאירה ושמחה להם.

והגאון מטשעבין זי"ע הי' נוהג ללמוד בפורים פירוש הר"ן עמ"ס נדרים, ואמר בשם הגאון בעל אבני נזר זי"ע ד"עמלק" אותיות "מעקל" כי סברא עקומה

זרעו של עמלק וקריאת המגילה שמסייעת לגלות את האלוקות שבתוך הטבע ממהרת התיקון של השם והכסא, ולכן היא עדיפה על לימוד התורה ועבודת הקרבנות.

וזהו השמחה הגדולה בהקמת בית לד' ע"י איש ואשה שזכו כי היא עיקר מכוון של הבריאה לגלות את השכינה בעולם הטבע, ידוע דהים של שלמה ביקש לומר "שהשמחה במעונו" כשסיים הש"ס וגילו לו שאין ראוי לומר זה אלא בשמחת נשואין, וכ"ק אאזמו"ר מזוטשקא זי"ע הי' רגיל לומר "שהשמחה במעונו" היינו שיש שמחה גדולה לפניו ית' בהקמת מעון חדש להשי"ת, ולהנ"ל מובן דעיקר שמחה זו היא בשמחת נשואין שזה הי' תכלית הבריאה להיות לו דירה בתחתונים, ולכן רק אז ראוי לומר "שהשמחה במעונו".

וכשמשמחים חתן וכלה מסוגל הדבר לזכות לתורה בבחי' "שמחים כנתינתן מסיני" והיא התורה שזכו לה ישראל כשהדר קבלוה בימי אחשורוש, שאז נתגלתה אלוקותו גם בתוך ההסתרה וזכו להרגיש את האור שבתורה שבע"פ, שאע"פ שנאמר (וזהו חדש, מדרש הנעלם, איכה) על תלמוד בבלי (איכה ג' ו') "במחשכים הושיבני", אבל העם ההולכים בחושך ראו אור גדול כשמתגלית האלוקות שבתוך החושך ואתהפכא חשוכא לנהורא.

ויהי שמשמחה זו יושפע שפע קודש להכנעת קליפת עמלק ונזכה להשגה בתורה בישרות הלב ובשמחה ולגאולה קרובה בב"א.

הטבע אבל מקרא מגילה הוא גלוי האלוקות שבתוך הטבע גופא, ועיקר תכלית הבריאה היא לעשות לו ית' דירה בתחתונים דייקא, ולכן מקרא מגילה דוחה תלמוד תורה ודוחה עבודה.

וזה "ונשמע פתגם המלך כי רבה היא וכל הנשים יתנו וגו'" שפתגם מלכו של עולם הנשמע בקריאת המגילה הוא גדול יותר משאר עבודות, כי עי"ז גם במקום הטבע והקליפות מתגלית מלכותו ית"ש ונתגלה שם הוי' בתיבות אלו ["היא וכל הנשים יתנו"] כידוע, ואף שהוא שלא כסדרו כי הוא במקום הסתרה מ"מ יש בו רבותא גדולה לגלות מלכותו במקום תחתון שאין תחתון למטה הימנו.

וזה יתכן הכונה (שמות י"ז ט"ז) "כי יד על כס י-ה מלחמה לד' בעמלק מדור דור" ואז"ל (עיין תוספות ברכות ג'). דאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זכרו של עמלק, דהנה שלימות הכסא מרמזת שתתפשט מלכותו ית' גם בעולם הטבע ועמלק הוא מתנגד גדול לענין זה, ושם י-ה מרמז למוחין בבחי' עלמא דאתכסיא ושם י-ה מרמז למידות ולמידת המלכות, ועמלק הוא קליפה שכנגד הדעת וכמ"ש (במדבר כ"ד כ') "ראשית גויים עמלק", ועשיו אף שהי' לו מח טוב ולכן נטמן ראשו במערת המכפלה מ"מ כיון שהגיע לנזיד עדשים ביקש לאכול בלעיטה כגמל, ולכן איתא דעמלק מונע מן המח להשפיע אל הלב ועיקר תכלית הבריאה, לגלות מלכותו גם בעולמות התחתונים ושגם בעלמא דאתגליא יעבדו אותו ית"ש, ולכן אין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה

ידידי ושותפי השמחה

ולומר ברוך ד' יום יום, על שבת עלי' לתורה שעבר בשל' ועל החופה ועל סעודת החתונה שעברו בשלום על השבת שבע ברכות שעברה בשל', וכן על כל שלב ושלב בהקמת המשכן.

ומזבח הקטורת שהוא בחי' ריח נחוח שרק הנשמה נהנית ממנו והוא הודאה על בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא שעתידין ליתן ריח טוב כלבנון (ברכות מ"ג:), ולפיכך הודאה זו משאירין לבסוף לאחר שרואין את הכהן מלובש בבגדי כהונה ואחרי פרשת המילואים שמלאו את ידי הכהנים לכהן, אז קורין פרשת מקטר קטורת להודות ולהלל בבחי' "כל הנשמה תהלל י-ה" (תהילים ק"ו) על כל החסד אשר עשית עמנו ואשר אתה עתיד לעשות עמנו ועם כל בני ביתנו.

ויהי רצון שכל המסייעים להקמת המשכן תשרה הברכה בכל מעשה ידיהם ויזכו לנחת דקדושה מכל יוצ"ח, ויושפע עליהם שפע בני חי' ומזוני רוויחי וסייעתא דשמיא. ובמהרה נזכה לגאולת עולם אמן.

בפרשת "ועשית מזבח מקטר קטורת" (שמות ל' א') העירו הרמב"ן ועוד ראשונים מדוע נכתבה פרשת עשית מזבח הקטורת בנפרד מכל כלי המשכן, ובדרך רמז אפשר לומר דהנה בפרשת תרומה למדנו כיצד התנדבו בני ישראל את תרומתם להקמת המשכן זהב וכסף ונחושת איש כנדבת לבו, ושם למדנו כיצד צריך לעשות את קרשי המשכן ויריעות לאוהל על המשכן וכל כלי המשכן הארון והשולחן והמנורה, ובפרשתן הוספנו ללמוד כיצד צריך להכין את השמן למנורה ואת שמן המשחה ואת בגדי הכהונה לכהן גדול ולכהן הדיוט.

והנה כל זה הוא גם רמז להקמת בית נאמן בישראל שלצורך הקמתו מתנדבים נדיבי לב איש כנדבת לבו, ובסיוע שיש בו ממש עושים ככל יכולתם להקים את המשכן, וכן להלביש את החתן בגדי שבת ויו"ט "כחתן יכהן פאר" (ישעיהו ס"א י').

אכן השי"ת מלמד אותנו כיצד בכל יום צריך ליתן לו ית"ש מעין ברכתיו ויש להודות על כל שלב של הקמת המשכן

אמרים יקרים

ע"י שמשקיע עצמו בעריבות עבודת ה' קובע בנפשו קדושה תמידית

איתא בספה"ק שם משמואל על מה שאמרו חז"ל (סנהדרין ק"י). "קרח לא מן הבלועים ומן השרופין", ובהקדם במה שהאריך בספה"ק **אור החיים** דשריפת נדב ואביהו היתה יציאת נשמה באהבה ודביקות יתירה שנדבקו נשמותיהן במקורם, ומשמע במדרש ששריפת חמישים ומאתים מקריבי הקטורת היה מעין שריפת נדב ואביהו, ומשם תקיש לשריפת המאתים וחמישים מקריבי הקטורת ששריפתם היה באופן שנתדבקה נשמתם בדביקות עצומה, וההיפוך מזה היו הבלועים שירדו לשאול תחתית ושם היה סופם.

וידוע הצער הגדול שיש בהיפך ההרגש, דהיינו שאם אדם היה ברום המעלה ומשם נפלו לבירא עמיקתא, הרבה יותר קשה ממי שהיה מאז ומעולם בבור עמוק, וזה היה הצער הכפול ומכופל שהגיע לקרח שכמעט נדבק נפשו למקורו והיה מן השרופים ובאותו שעה נפל לתהומא רבה אל שאול תחתית, אך גם זה היה לטובה שנשאר להם רשימה מן הקדושה, שע"כ יכלו לחזור בתשובה ולומר משה אמת ותורתו אמת.

וממשיך השם משמואל ומביא בשם אביו הגה"ק **בעל האבני נזר זי"ע** וזלה"ק, "וכענין שהגיד לו כ"ק אבי אדמו"ר זצוקללה"ה שאיש אשר התשוקה שלו היא תורה ומצוות, א"א שירד לגיהנום ואפי' אם ירד הנני ערב בעדו שימהר ויעוף משם כחץ מקשת", עכלה"ק.

ופעם היה עמי מעשה נורא בענין זה, שהיה לי תלמיד אחד שירד מן הדרך רח"ל, וד' יתברך יעזור שלא תדעו מכזה דבר, כי אין לתאר גודל השברון לב של מג"ש או של משפיע שתלמידו יורד מן הדרך ושוכח את העיקר. [אני מתגעגע לימים אלו שהייתי מג"ש בשיבת טשערנוביל, והייתי יושב עם תלמידים בכל יום. ואני נזכר במעשה שפ"א הלך הרה"ק **האהבת ישראל זי"ע** ברחוב והגיעו מולו אב ובן, ואמר הבן לאביו "הנה הרב'ה, אך לא הרב'ה שלומד", וכוונת הילד לומר שאינו הרבי שמלמד בחיידר, נענה האהבת ישראל בענוותנותו שאכן כך הדבר שאני הרבי שלא לומד].

ויצרתי עימו קשר וקבעתי להפגש עימו בביהמ"ד של הרה"ק **מבעלזא זי"ע** בתל אביב, ולפני שנסעתי נכנסתי לקו"פ אל כ"ק אדמו"ר מטשערנוביל שליט"א, ואמרתי לו שהיות והבחור למד

בישיבתו מה אמסור בשמו, וענה לי הרבי מטשערנוביל שאגיד לו שאם הרגיש פעם אחת טעם בדבר שבקדושה בלימוד התורה ובקיום המצוות, שוב לא ירגיש טעם בדברים אחרים, ואם הוא מחפש עולם הזה בודאי לא יהי' לו.

ובאמת נפגשתי עם הבחור ודברתי על ליבו ואמרתי לו מה שאמר הרבי מטשערנוביל שליט"א, וכשמעו דברים אלו צעק הבחור "מדוע הוא מקלל אותי בכאלו קללות, מה אכפת לו", מיד אמרתי לו שאין בזה שום קללה אלא שזוהי מציאות, ונפרדנו.

לאחמ"כ כשנפגשנו שוב אמר לי שהקללה של האדמו"ר מטשערנוביל רודפת אותו ואינו נותנת לו ליהנות מהבלי העוה"ז, ולא זו בלבד רק פעם היה באמצע מושב ליציים עם חבריו הרעים, ופתאום ניגן לעצמו מניגוני וויז'ניץ שמשם שורש משפחתו, ומיד צעקו עליו החברים מה שרת ומאיפה אתה מכיר ניגונים אלו, והתנצל להם שבסך הכל רצה להיזכר מהעולם המתוק שהגיע ממנו והם לא יכלו לסבול זאת, והוא נמצא בכף הקלע בעולם הזה.

ולעניינינו יאמר, שכל בחור צריך לדעת שלכל דבר רוחני יש רושם וכל דף גמרא שלומדים וכל עבודה שמשקיעים משאיר רושם חזק על הנפש, והיא הנותנת כח להתגבר על הניסיונות. וזה לא מכבר נכנס אלי חתן שאיני מכירו כלל וכלל, ואמר לי שעמד בפרשת דרכים וכמעט נפל לשאול תחתית ובדיוק הגיע לשל"ס לזוטשקא, וזימרו בהתעוררות את הניגון "דער בשעפאר, בעט זיך ביי אונז שובר", וזה השפיע עליו עד התגבר על הניסיונות לגמרי.

(סעודת צפרא דשבתא לבני העליה ני"ו חברי "מרא דחושבנא",

פרשת קרח תשפ"ג - חלק ה')

פעמים שהדרך להשפיע למוטב היא על ידי 'ירידה לצורך עליה'

סיפר הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצוק"ל, שפעם כשהתהלך הגה"צ רבי יוסף ליס זצ"ל ברחובה של עיר, שם לב שיש ילד שובב ביותר המנסה כל העת לחצות את הכביש לבד בחפזון ובדרך סכנה, וכל הסובבים אותו בקושי הצליחו למונעו מכך. ובחכמתו פנה ר' יוסף אל הילד ואמר לו, "זקן אני וקשתה עליי ההליכה, האם הינך יכול לסייע לי לחצות את הכביש", וכמובן שהילד חש סיפוק רב מכך שמסייע הוא לזקן נשוא פנים, וכך חצה עימו את הכביש לאט ובזהירות.

ואמר ע"ז ר' אברהם, שכל מי שראה מחזה זה, הבין שלא הילד לוקח את ר' יוסף, אלא ר' יוסף בחכמתו ירד לנבכי נפשו של הילד, והוא לקחו עימו בבטחה בכביש. והמשיך ואמר ר' אברהם, שהלקח הנלמד לנו, שפעמים רבות רואים אנו אדם הנמצא במצוקה או בסכנה, וצריכים למצא הדרך הנכונה לסייע לו, וצריך לדעת שע"י שמתכופפים אליו ואל הבנתו, ניתן למצא את הדרך הנכונה ביותר לסייע לו.

(יום א' פרשת עקב, אור ל"ג מנחם אב תשפ"ג)

כי מן הבאר הזיא ישקו העדרים

ברכת מזל טוב מעומקא דליבא נגיש,
קדם עט"ד המודריכנו בטוהר אמרונו טובא ונפיש,
אדונינו מודינו המנביענו נחלי אמונה וטהרה,
רבינו המודריכנו בנתיב יושד תודתינו מפנינים יקרה,
מאודינו בזהרודי נוד תפארה תמימה התודה,
זרע קודש יקרא דמלכא עמיקא וטמירא.

כבוד קדושת עטרת ראשינו אדונינו מודינו זרבינו שליט"א

לדגל שמחת נישואי בנו החריק וזקיא, חכמת אדם תאיר פניו בטוהרה,
הרב שלמה שליט"א

בקידה והשתחויה בהדדת קודש
מבזבז בארות יצחק

